

Norges Bank
Postboks 1179 Sentrum
0107 OSLO

Deres ref

Vår ref
13/2077 - HJT

Dato
10.12.2015

Forslag til endringer i mandatet for Statens pensjonsfond utland

Norges Bank skal i henhold til mandatet for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) ha anledning til å uttale seg før det foretas vesentlige endringer i mandatet, jf. § 1-4 tredje ledd.

Finansdepartementet har fastsatt et mandat for forvaltningen av SPU som uttrykker den langsiktige investeringsstrategien representert ved fondets referanseindeks. Mandatet inneholder også en rekke andre bestemmelser om forvaltningen, herunder rammer for Norges Banks risikotaking. Banken skal søke å oppnå høyest mulig avkastning etter kostnader innenfor rammene i mandatet. Bankens mulighet til å avvike fra fondets referanseindeks i den operasjonelle gjennomføringen av forvaltningen reguleres av en ramme, målt ved såkalt forventet relativ volatilitet. Rammen gir banken mulighet til å utnytte fondets særtrekk og opparbeidede fortrinn til å bedre forholdet mellom avkastning og risiko sammenliknet med referanseindeksen fastsatt av departementet.

Det ble i fondsmeldingen for 2014 (Meld. St. 21 (2014-2015)) lagt opp til å øke rammen for avvik fra referanseindeksen fra 1 til 1,25 prosentenheter, målt ved forventet relativ volatilitet. Finansdepartementet la samtidig opp til at det skal stilles nye krav til Norges Bank om å fastsette supplerende risikorammer for store tap som forventes å inntreffe sjelden, og til mer detaljert rapportering om risikoen som tas i forvaltningen. Stortinget sluttet seg til disse endringene. Endringene bygger på anbefalinger fra en ekspertgruppe bestående av Andrew Ang, Michael Brandt og David Denison (2014) omtalt i fondsmeldingen for 2013.

Departementet ba Norges Bank i brev 26. juni 2015 om å vurdere og å gi råd om

hvordan en slik supplerende risikoramme kan utformes, og hvordan rapporteringskravene i mandatet for SPU og den offentlige rapporteringen kan utvides.

Vi viser til brev 29. september 2015 fra Norges Bank til Finansdepartementet med bankens råd og vurderinger.

Krav om supplerende risikoramme

Rammen for forventet relativ volatilitet måler og begrenser det forventede avviket mellom avkastningen av aksje- og obligasjonsinvesteringene i SPU og referanseindeksen fastsatt av Finansdepartementet. Motsykliske forvaltningsstrategier og strategier som systematisk vrir investeringene mot aktiva med bestemte kjennetegn, såkalte faktorstrategier, kan bidra til at det i perioder med markedsuro oppstår til dels store avvik mellom avkastningen av SPU og referanseindeksen. Forventet relativ volatilitet fanger ikke i tilstrekkelig grad opp slik risiko. Ang, Brandt og Denison anbefaler at risikoen for slike avvik skal måles og begrenses.

I mandatet for SPU stiller Finansdepartementet krav til at Norges Bank skal fastsette flere supplerende risikorammer for forvaltningen. Behovet for innsikt i de operasjonelle konsekvensene ved utformingen av slike rammer krever markedsnærhet. Fastsettelsen er derfor delegert til banken, jf. omtale i fondsmeldingen for 2009. Mandatet § 3-6 tredje ledd stiller samtidig krav om at rammene forelegges departementet før planlagt ikrafttredelse.

Norges Bank foreslår i brev 29. september 2015 at mandatet § 3-6 første ledd utvides med et nytt krav om at banken skal fastsette en supplerende ramme for store negative avvik som forventes å inntreffe sjelden (ekstremavvik). Banken skriver at det legges opp til å formulere en supplerende ramme som en «Expected shortfall»-ramme, som måler det forventede relative tapet i porteføljen sammenliknet med referanseindeksen utover en valgt sannsynlighet.

Norges Bank skriver videre at de økonomiske konsekvensene av en supplerende ramme avhenger av hvor rammen legges. Banken vil søke å utforme en supplerende ramme slik at denne ikke begrenser mulighetene for å benytte faktorstrategier og motsykliske forvaltningsstrategier som utnytter fondets særtrekk. Det vises til en mulig utforming hvor den supplerende rammen ikke er absolutt bindende, men relateres til nivået på markedssvingningene. Rammen vil da kunne være bindende i perioder med normale markedssvingninger, mens banken i perioder med svært volatile markeder eksplisitt må ta stilling til hvorvidt et brudd på rammen skal føre til endringer i porteføljen.

Finansdepartementet legger til grunn at Norges Bank vil fastsette en supplerende ramme for ekstremavviksrisiko som utfyller dagens ramme for forventet relativ volatilitet. Et risikomål hvor utfall angis med utgangspunkt i historiske simuleringer for dagens portefølje, og som er basert på en lengre tidsperiode slik banken legger opp til,

vil kunne bidra til dette. Departementet legger samtidig til grunn at rammen utformes slik at ekstremavviksrisiko i SPU effektivt måles og rammes inn. Det bes om at banken ved foreleggelse av rammen for departementet synliggjør hvordan utformingen vil sikre dette.

Finansdepartementet foreslår på denne bakgrunn at mandatet for SPU utvides med krav om at Norges Bank skal fastsette en supplerende ramme for forventede ekstremavvik, jf. § 3-6 første ledd bokstav h. I tråd med mandatet § 3-6 tredje ledd skal rammen forelegges departementet før planlagt ikrafttredelse.

Krav til mer detaljert rapportering

Det er stor åpenhet om forvaltningen av SPU. Åpenhet er en forutsetning for å sikre bred tillit til og oppslutning om forvaltningen av fondet. Det styrker også mulighetene for å holde fast ved lønnsomme, langsiktige strategier i perioder med svak relativ avkastning. Ang, Brandt og Denison peker på at åpenheten om forvaltningen av SPU er anerkjent som verdensledende, og at evnen til å holde fast ved lønnsomme, langsiktige strategier er en styrke for fondet. For ytterligere å understøtte dette anbefaler de at det settes krav til at Norges Bank skal beskrive prinsippene som ligger til grunn for og kildene til meravkastningen i forvaltningen, og rapportere forventet risikobudsjett og historiske resultater for hver av disse. Ang, Brandt og Denison foreslår blant annet at rapportering om avkastning og risiko relativt til referanseindeksen skal skille mellom bidrag fra faktorstrategier, økt spredning av investeringene og verdipapirvalg.

I brev 29. september 2015 skriver Norges Bank at dagens rapportering om avkastning og risiko vil samles i en ny årlig rapport. Det vises til at rapporteringen vil bli utvidet med en dekomponering av avkastning og risiko på ulike investeringsstrategier i tråd med anbefalingene fra Ang, Brandt og Denison. Samtidig legges det opp til at rådene fra bankens egen ekspertgruppe om hvordan rapportering om avkastning og risiko kan utvides, vil bli tillagt vekt i utformingen av den årlige rapporten.

Finansdepartementet legger opp til å utvide rapporteringskravene i mandatet for SPU, jf. forslag til endringer i mandatets kapittel 6.

Finansdepartementet legger stor vekt på åpenhet om forvaltningen av SPU. Det foreslås å fastsette et formål med den offentlige rapporteringen, som er å sikre størst mulig åpenhet om forvaltningen og gi en rettvise og utfyllende oversikt over hvordan Norges Bank løser forvaltningsoppdraget, jf. forslag til § 6-1.

Rammen for avvik fra referanseindeksen skal sikre at Norges Bank har et visst handlingsrom til å utnytte særtrekk ved SPU i den operasjonelle forvaltningen. Ett av særtrekkene er fondets lange tidshorisont. For å underbygge mulighetene til å utnytte lønnsomme, langsiktige strategier i forvaltningen legges det opp til å stille krav om at banken regelmessig og minst hvert tredje år skal rapportere om valg av investeringsstrategier fastsatt av hovedstyret (strategirapportering), jf. forslag til § 6-2

første ledd. Det skal særskilt redegjøres for overordnede prinsipper for valg av strategier, avkastnings- og risikoegenskaper ved strategiene og hvordan strategiene tar sikte på å utnytte fondets særtrekk og bankens fortrinn i kapitalforvaltningen. Banken skal videre redegjøre for rammeverket for styring og kontroll av risiko ved investeringsstrategiene og for organiseringen av kapitalforvaltningen. Det skal også redegjøres for ulike investeringsstrategier innenfor henholdsvis aksje- og obligasjonsforvaltningen som kan påvirke markedsrisiko og ekstremavviksrisiko i fondet.

Finansdepartementet legger opp til å utvide kravene til rapportering om avkastning og risiko relativt til referanseindeksen. Norges Bank skal årlig gjøre særskilt rede for og vurdere resultatene av ulike investeringsstrategier som vektlegges i utnyttelsen av enkeltrammer, inkludert men ikke begrenset til rammer for forventet relativ volatilitet, ekstremavviksrisiko og kostnader. For hver av disse investeringsstrategiene skal det redegjøres for andel av differanseavkastningen og faktisk utnyttelse av rammene, jf. forslag til § 6-2 tredje ledd. Banken skal synliggjøre resultatene fra ulike strategier innenfor verdipapirvalg.

Finansdepartementet har merket seg rådene Norges Bank har mottatt fra bankens egen ekspertgruppe om hvordan rapportering om avkastning og risiko kan utvides, jf. rapport 16. november 2015 fra Dahlquist, Polk, Priestley og Ødegaard. Departementet legger i mandatet opp til at banken årlig skal rapportere om forholdet mellom avkastning og risiko i SPU basert på flere metoder og måltall, jf. forslag til § 6-2 tredje ledd. Videre legges det opp til at banken skal redegjøre for sammensetningen av differanseavkastningen i aksje- og obligasjonsforvaltningen, jf. forslag til § 6-2 annet ledd. Dette er for øvrig i overensstemmelse med rådene fra bankens ekspertgruppe.

Det legges opp til at kvartalsrapporteringen som følger av § 6-2 annet ledd skal offentliggjøres senest én måned etter kvartalsslutt, mens all årsrapportering som følger av § 6-2 tredje ledd skal offentliggjøres senest tre måneder etter utløp av året, jf. forslag til § 6-2 femte ledd. Det legges opp til at kvartalsrapporteringen kan gjøres tilgjengelig i elektronisk form.

Etterprøvarhet vil understøtte målet om størst mulig åpenhet om forvaltningen. Det er lagt opp til å stille krav om at data og metoder så langt som mulig skal beskrives og gjøres offentlig tilgjengelig, jf. forslag til § 6-3 første ledd. Finansdepartementet har merket seg at Norges Bank skriver i brev 29. september 2015 at det vil etterstrebtes at metoder for dekomponering av avkastning og risiko kan etterprøves av kontrollmiljøer utenfor forvaltningsorganisasjonen.

Finansdepartementet foreslår å endre mandatet § 1-7 til at det er Norges Banks hovedstyre som skal ha en strategisk plan for forvaltningen. Kompetansen kan ikke delegeres.

I vedlagte mandat er det også foreslått enkelte presiseringer av § 7-1 som omhandler Norges Banks orienteringsplikt overfor Finansdepartementet.

Det vises til den pågående utredningen av om den øvre grensen for eiendomsinvesteringer i SPU skal endres og om det skal åpnes opp for investeringer i unotert infrastruktur. Utredningen omhandler også hvordan Finansdepartementet best kan regulere unoterte investeringer i mandatet for SPU. Departementet vil komme tilbake til eventuelle endringer i mandatet i lys av behandlingen av utredningen.

Finansdepartementet vil komme tilbake til eventuelle endringer i mandatet som følge av operasjonaliseringen av det nye produktbaserte kriteriet rettet mot kullselskaper i et eget brev.

Endringene i mandatet for SPU beskrevet i dette brevet, legger til rette for å utvide rammen for avvik fra referanseindeksen fastsatt av Finansdepartementet, målt ved forventet relativ volatilitet, fra 1 til 1,25 prosentenheter, jf. forslag til § 3-5 første ledd.

Det bes om at Norges Bank oversender eventuelle merknader til de foreslåtte endringene i mandatet innen 18. desember 2015. Finansdepartementet legger opp til at endringene i mandatet skal tre i kraft før årsskiftet.

Med hilsen

Espen Erlandsen e.f.
ekspedisjonssjef

Hans Jørgen Tranvåg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg: Utkast til endret mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland

Gjenpart: Riksrevisjonen

Vedlegg

Mandat for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 8. november 2010 med hjemmel i lov 21. desember 2005 nr. 123 om Statens pensjonsfond § 2 annet ledd og § 7.

Endringer: Endret ved vedtak 21. des. 2010 nr. 1792, 5. sept. 2011 nr. 901, 27. juni 2012 nr. 689, 4. okt. 2012 nr. 943, 18. des. 2012 nr. 1338, 15. april 2013 nr. 383, 25. mars 2014 nr. 401, 18. des. 2014 nr. 1783, 7. jan. 2015 nr. 15, 26. juni 2015 nr. 773, 30. nov. 2015 nr. 1367, xx. des. 2015 nr. yy.

Kapittel 1. Almennelige bestemmelser

§ 1-1. Norges Banks forvaltningsoppdrag

Departementet plasserer Statens pensjonsfond utland (SPU) som et kroneinnskudd i Norges Bank (banken) i henhold til lov 21. desember 2005 nr. 123 om Statens pensjonsfond § 2 annet ledd. Banken skal forvalte innskuddet etter bestemmelsene i dette mandatet og bestemmelser gitt i medhold av § 8-1 og § 8-2 tredje ledd.

§ 1-2. Plassering av kapitalen

(1) Departementets kroneinnskudd skal være plassert på særskilt konto i banken. Banken skal i eget navn videreplasse kroneinnskuddet i en portefølje av finansielle instrumenter, fast eiendom og kontantinnskudd og andre eiendeler og finansielle forpliktelser som banken forvalter i henhold til dette mandatet (investeringsporteføljen), jf. kapittel 3.

(2) Verdien av kronekontoen skal svare til netto bokført verdi av investeringsporteføljen. Investeringsporteføljens regnskapsmessige avkastning fratrukket bankens forvaltningskostnader og justert i henhold til de til enhver tid gjeldende regnskapsbestemmelser for banken, tillegges kronekontoen.

(3) Banken skal foreta investeringsbeslutninger og utøve eierrettighetene uavhengig av departementet.

§ 1-3. Målsetting for forvaltningen

(1) Banken skal søke å oppnå høyest mulig avkastning etter kostnader målt i investeringsporteføljens valutakurv, jf. § 4-2 første ledd, og innenfor de rammer som gjelder for forvaltningen.

(2) Fondet skal ikke være investert i selskaper som er utelukket etter bestemmelsene i retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU.

(3) Banken skal integrere arbeidet med en ansvarlig forvaltningsvirksomhet i forvaltningen av SPU, jf. kapittel 2. God avkastning på lang sikt anses å avhenge av en bærekraftig utvikling i økonomisk, miljømessig og samfunnsmessig forstand, samt av velfungerende, legitime og effektive markeder.

§ 1-4. Bankens rådgivningsplikt og uttalelserett

(1) Banken skal gi departementet råd om investeringsstrategien for investeringsporteføljen. Råd kan gis av eget tiltak eller etter anmodning fra departementet.

(2) Banken skal gi departementet råd om behov for endringer i mandatet. Slike råd kan gis av eget tiltak eller etter anmodning fra departementet.

(3) Banken skal ha anledning til å uttale seg før det foretas vesentlige endringer i mandatet, og skal ha varsel i rimelig tid forut for iverksettelse av endringene.

§ 1-5. Strategisk referanseindeks

(1) Den strategiske referanseindeksen for investeringsporteføljen består av tre deler:

- a) Referanseindeks for aksjeporteføljen, jf. § 3-3
- b) Referanseindeks for obligasjonsporteføljen, jf. § 3-2
- c) Eiendomsporteføljen.

(2) Referanseindeksen for aksjeporteføljen utgjør 60 pst. av den strategiske referanseindeksen. Referanseindeksen for obligasjonsporteføljen utgjør 40 pst. av den strategiske referanseindeksen fratrukket andelen av investeringsporteføljen som er investert i eiendomsporteføljen. Verdien av eiendomsporteføljen regnes som nettoverdi. Med nettoverdi menes verdien av eiendomsporteføljen fratrukket gjelden knyttet til investeringene.

§ 1-6. Faktisk referanseindeks

(1) Den faktiske referanseindeksen består av tre deler:

- a) Referanseindeks for aksjeporteføljen, jf. § 3-3
- b) Referanseindeks for obligasjonsporteføljen, jf. § 3-2
- c) Eiendomsporteføljen.

(2) Verdien av den faktiske referanseindeksen skal svare til den totale markedsverdien av investeringsporteføljen ved hver månedsslutt. Andelene av aksje-, obligasjons- og eiendomsporteføljen i den faktiske referanseindeksen følger av markedsverdien til referanseindeksen for aksjeporteføljen og obligasjonsporteføljen justert for utviklingen i verdien av eiendomsporteføljen. Verdien av eiendomsporteføljen regnes som nettoverdi, jf. § 1-4 annet ledd. Andelene beregnes daglig.

(3) Overføringer til kronekontoen, jf. § 1-2 første ledd, skjer normalt siste handledag i hver måned. Departementet fastsetter hver måned overføringsbeløpet i norske kroner innen fjerde siste handledag i måneden. Overføringer påvirker ikke aksjeandelen i faktisk referanseindeks. Banken orienterer departementet andre handledag i påfølgende måned om sammensetningen av ny faktisk referanseindeks.

(4) Dersom aksjeandelen i den faktiske referanseindeksen siste handledag i måneden avviker med mer enn fire prosentpoeng fra vekten i den strategiske referanseindeksen, skal rebalansering igangsettes siste handledag i påfølgende måned. Departementet fastsetter nærmere bestemmelser om rebalansering av faktisk referanseindeks.

(5) Banken skal orientere departementet umiddelbart dersom betingelsen for rebalansering i fjerde ledd er oppfylt. Banken skal rapportere om gjennomføringen av rebalanseringer, herunder anslåtte kostnader forbundet med rebalansering.

§ 1-7. Strategisk plan for bankens forvaltning av investeringsporteføljen

(1) Hovedstyret skal ha en strategisk plan for hvordan forvaltningsoppdraget skal løses. Planen skal oppdateres regelmessig og ved vesentlige endringer i forvaltningen.

(2) Hovedstyret skal regelmessig evaluere i hvilken utstrekning målene i den strategiske planen er nådd.

§ 1-8. Eksterne forvaltere og tjenesteytere (utkontraktering)

(1) Banken kan benytte eksterne forvaltere og utkontraktere operasjonelle funksjoner, jf. forskrift 17. desember 2009 nr. 1630 om risikostyring og internkontroll i Norges Bank § 5.

(2) Banken skal ha retningslinjer for når utkontraktering kan finne sted.

(3) Godtgjøringsstrukturen i avtaler med eksterne forvaltere skal være utformet slik at den ivaretar SPU's økonomiske interesser, herunder tar hensyn til tidshorizonten for de aktuelle investeringsstrategiene. De enkelte avtalene med forvaltere om avkastningsavhengige honorarer skal struktureres slik at den vesentligste delen av positiv differanseavkastning beholdes, herunder ha bestemmelser om tak på honorarer til eksterne forvaltere.

Kapittel 2. Ansvarlig forvaltningsvirksomhet

§ 2-1. Arbeidet med ansvarlig forvaltningsvirksomhet

Banken skal søke å etablere en kjede av virkemidler i arbeidet med ansvarlig forvaltningsvirksomhet.

§ 2-2. Prinsipper for ansvarlig forvaltningsvirksomhet

(1) Banken skal fastsette et bredt sett av prinsipper for ansvarlig forvaltningsvirksomhet for investeringsporteføljen.

(2) Ved utformingen av prinsippene etter første ledd skal banken vektlegge at forvaltningen av investeringsporteføljen har en lang tidshorizont, og at investeringsporteføljen skal være bredt plassert i de markedene som inngår i investeringsuniverset.

(3) Prinsippene skal baseres på hensynene til god selskapsstyring, miljø og samfunnsmessige forhold i forvaltningen i tråd med internasjonalt anerkjente prinsipper og standarder som FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for eierstyring og selskapsledelse og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper.

(4) Prinsippene, og bruken av virkemidler for å understøtte disse, skal offentliggjøres, jf. § 2-1 og § 6-1 sjuende ledd.

(5) I forvaltningen av eiendomsporteføljen skal banken innenfor miljøområdet vektlegge hensyn til blant annet energieffektivitet, vannforbruk og avfallshåndtering.

§ 2-3. Bidrag til forskning og utvikling av gode internasjonale standarder innen ansvarlig forvaltningsvirksomhet

(1) Banken skal bidra til forskning innen ansvarlig forvaltningsvirksomhet med sikte på å øke kunnskapen om forhold som er relevante for investeringsporteføljens avkastning og risiko på lang sikt.

(2) Banken skal aktivt bidra til utviklingen av relevante internasjonale standarder innen ansvarlig forvaltningsvirksomhet.

§ 2-4. Miljørelaterte investeringer

Banken skal, innenfor rammene i § 3-5, etablere mandater som er miljørelaterte.

Markedsverdien av de miljørelaterte investeringene skal normalt være i intervallet 30–60 mrd. kroner.

§ 2-5. Beslutninger om utelukkelse og observasjon

Banken treffer beslutninger om observasjon eller utelukkelse av selskaper, samt opphevelse av slike vedtak, i henhold til retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU.

Kapittel 3. Forvaltningen av investeringsporteføljen

§ 3-1. Investeringsunivers

(1) Banken kan plassere investeringsporteføljen i finansielle instrumenter, fast eiendom og kontantinnskudd som er godkjent i henhold til § 4-10, men med følgende begrensninger:

- a) Aksjeporteføljen kan investeres i aksjer notert på regulert og anerkjent markedsplass, noterte verdipapirer som kan sidestilles med noterte aksjer, depotbevis for slike aksjer og i unoterte selskaper hvor styret har uttrykt en intensjon om å søke notering på regulert og anerkjent markedsplass.
- b) Obligasjonsporteføljen kan investeres i omsettelige obligasjoner og andre omsettelige gjeldsinstrumenter, samt depotbevis for slike obligasjoner.
- c) Eiendomsporteføljen kan investeres i fast eiendom, egenkapital og rentebærende instrumenter utstedt av noterte og unoterte selskaper, fondskonstruksjoner og andre juridiske personer som har kjøp, utvikling og forvaltning eller finansiering av fast eiendom som hovedvirksomhet. Investeringene kan foretas gjennom norske eller andre juridiske personer. Investeringer i noterte egenkapitalinstrumenter skal gjennomføres på regulert og anerkjent markedsplass. Med fast eiendom menes rettigheter til grunn og eventuell bebyggelse som finnes på denne.
- d) Finansielle derivater og fondsandeler som henger naturlig sammen med investeringene i aksje-, obligasjons-, og eiendomsporteføljen.

(2) Banken kan ikke investere investeringsporteføljen i:

- a) Verdipapirer utstedt av norske foretak, verdipapirer utstedt i norske kroner, fast eiendom lokalisert i Norge eller i eiendomsselskaper, eiendomsfond eller liknende konstruksjoner som har som primært formål å investere i Norge. Tilsvarende gjelder obligasjoner med fortrinnsrett med pantesikkerhet i Norge. Med norsk foretak menes foretak med hovedkontor i Norge.
- b) Verdipapirer banken har utelukket fra investeringsporteføljen, jf. § 2-5 og retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU.
- c) Rentebærende instrumenter utstedt av stater eller statsrelaterte utstedere i de unntakstilfeller der departementet har avskåret slike investeringer på bakgrunn av at det er vedtatt særlig omfattende FN-sanksjoner, eller andre internasjonale tiltak av særlig stort omfang rettet mot et bestemt land og Norge har sluttet opp om tiltakene.
- d) Unoterte selskaper og fondskonstruksjoner i land Norge ikke har skatteavtale med eller andre land enn de som Norge i medhold av annen folkerettslig overenskomst kan kreve skatteopplysninger fra.

(3) Banken skal ha retningslinjer for utelukkelse og gjeninkludering av selskaper i fondets investeringsunivers og referanseindeks i henhold til retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU, jf. § 2-2.

(4) Eiendomsporteføljen kan ikke investeres i infrastruktur slik som veier, jernbane, havner, flyplasser og annen grunnleggende infrastruktur.

(5) Banken kan eie finansielle instrumenter og derivater som tilfaller investeringsporteføljen som følge av selskapshendelser.

§ 3-2. Referanseindeks for obligasjonsporteføljen

(1) Referanseindeksen for obligasjonsporteføljen har faste vekter med månedlig rebalansering til følgende delindekser:

- a) Statsdel: 70 pst.
- b) Selskapsdel: 30 pst.

(2) Statsdelen av referanseindeksen for obligasjonsporteføljen består av:

- a) Alle verdipapirer som inngår i Barclays Global Inflation-Linked Index (Series-L)
- b) Alle verdipapirer som inngår i Barclays Global Treasury GDP Weighted by Country Index
- c) Alle verdipapirer som inngår i undergruppen internasjonale organisasjoner (innenfor delmarkedet statsrelatert) av Barclays Global Aggregate Index.

(3) Obligasjoner utstedt av internasjonale organisasjoner tilordnes land i statsdelen i henhold til valutaene som verdipapirene er utstedt i. Obligasjoner utstedt av internasjonale organisasjoner i euro tilordnes kategorien «Internasjonale organisasjoner (EUR)».

(4) Landvekter i statsdelen beregnes i henhold til reglene for Barclays Global Treasury GDP Weighted by Country Index, men BNP-vektene skal justeres i henhold til følgende vektingsfaktorer:

- a) Chile, Hong Kong og Russland tilordnes en faktor på 0,25
- b) Tyrkia tilordnes en faktor på 0,5
- c) Øvrige land tilordnes en faktor på 1.

Samtlige vekter i statsdelen normaliseres slik at de summerer seg til 1. I tillegg gjelder særskilte bestemmelser for land i eurosonen som beskrevet i femte ledd.

(5) Landvekter for eurosonen justeres for allokeringen til «Internasjonale organisasjoner (EUR)» etter følgende regler:

- a) Andel «Internasjonale organisasjoner (EUR)» i eurosonen = X
- b) Allokering til «Internasjonale organisasjoner (EUR)» = X * samlet BNP-vekt for landene i eurosonen i henhold til vekter beregnet på grunnlag av metoden fastsatt i fjerde ledd.
- c) For alle land i eurosonen: Landvekt = $(1-X) * \text{BNP-vekt for landet i henhold til vekter beregnet på grunnlag av metoden fastsatt i fjerde ledd.}$

X fastsettes for en periode på 12 måneder med virkning fra indeksleverandørens årlige justering av BNP-vektene som forholdet mellom markedsverdien av «Internasjonale organisasjoner (EUR)» og markedsverdien av alle eurodenominerte obligasjoner som inngår i statsdelen. Markedsverdiene beregnes per utgangen av oktober, én måned før indeksleverandørens årlige justering av BNP-vektene, basert på indeksdata publisert av Barclays.

(6) Innenfor hvert land i statsdelen vektet inkluderte obligasjoner i henhold til metodikken til Barclays Global Treasury GDP Weighted by Country Index.

(7) Selskapsdelen av referanseindeksen for obligasjonsporteføljen består av alle verdipapirer som inngår i delmarkedet selskapsobligasjoner og i undergruppen obligasjoner med fortrinnsrett (innenfor delmarkedet pantsikrede) av Barclays Global Aggregate Index. Delindeksen for selskapsobligasjoner er avgrenset til følgende tillatte valutaer: USD, CAD, EUR, GBP, SEK, DKK, CHF.

(8) Innenfor selskapsdelen vektes obligasjoner i henhold til metodikken til Barclays Global Aggregate Indeks.

(9) Verdipapirer utstedt i norske kroner eller klassifisert av Barclays med Norge som utstederland skal utelukkes fra referanseindeksen for obligasjonsporteføljen. Det samme gjelder verdipapirer utstedt av selskaper som banken har utelukket etter bestemmelser i retningslinjer om observasjon og utelukkelse fra SPU. Når obligasjoner utelukkes fra referanseindeksen, skal øvrige obligasjoner innen samme delindeks vektes opp. Ved gjeninkludering etter ovennevnte retningslinjer, skal verdipapirene tas inn igjen i referanseindeksen, jf. § 3-1 tredje ledd.

§ 3-3. Referanseindeks for aksjeporteføljen

(1) Referanseindeksen for aksjeporteføljen er satt sammen med utgangspunkt i FTSE Global All Cap Index.

(2) Aksjene i referanseindeksen tilordnes følgende faktorer avhengig av landtilhørighet:

- a) Europa utviklede markeder ex. Norge: 2,5
- b) USA og Kanada: 1
- c) Øvrige utviklede markeder: 1,5
- d) Framvoksende markeder: 1,5

Land- og regiontilhørighet samt skillet mellom utviklede og framvoksende markeder følger av FTSE Global All Cap Index.

(3) Hvert land inngår i referanseindeksen med vekt i henhold til følgende formel:

$$\frac{\text{Markedskapitalisering}_i \times \text{faktor}_i}{\sum_i \text{Markedskapitalisering}_i \times \text{faktor}_i}$$

der i representerer landene med tilhørende faktor, jf. § 3-3 andre ledd. Beregningen av markedskapitaliseringen følger metodikken til FTSE Global All Cap Index og justeres for fri flyt.

(4) Referanseindeksen justeres for bankens skatteposisjon.

(5) Verdipapirer utstedt av selskaper som banken har utelukket etter bestemmelser i retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU skal ikke inngå i referanseindeksen for aksjeporteføljen. Ved gjeninkludering etter ovennevnte retningslinjer, skal verdipapirene tas inn igjen i referanseindeksen, jf. § 3-1 tredje ledd.

§ 3-4. Avkastningsmål for eiendomsporteføljen

Banken skal søke å oppnå en nettoavkastning av eiendomsporteføljen som minst tilsvarer avkastningen av Investment Property Databank (IPDs) Global Property Benchmark med unntak for Norge, justert for den faktiske effekten av gjeldsfinansiering og faktiske forvaltningskostnader.

§ 3-5. Rammer for forvaltningen

- (1) Banken skal legge opp forvaltningen med sikte på at det forventede annualiserte standardavviket til differanseavkastningen mellom aksje- og obligasjonsporteføljen og tilhørende referanseindeks (forventet relativ volatilitet) ikke skal overstige 1,25 prosentenheter, jf. § 4-3 annet ledd.
- (2) Aksje- og obligasjonsporteføljen skal søkes sammensatt på en slik måte at den forventede differanseavkastningen er eksponert mot flere systematiske risikofaktorer.
- (3) Banken skal legge opp forvaltningen med sikte på at høyrisiko obligasjoner (kreditvvurdering lavere enn «investment grade») ikke utgjør mer enn 5 prosent av markedsverdien av obligasjonsporteføljen. For investeringer i gjeldsinstrumenter skal det foreligge en kredittvurdering. Alle interne kredittvurderinger skal dokumenteres.
- (4) Banken skal søke å ta hensyn til forskjeller i statsfinansiell styrke mellom land i sammensetningen av statsobligasjonsinvesteringene.
- (5) Eksponering mot aksjer i porteføljen skal ligge i intervallet 50–70 pst. Eksponering mot egenkapitalinstrumenter i eiendomsporteføljen skal ikke regnes med. I beregningen skal derivater avbildes med den underliggende økonomiske eksponeringen. Eksponering skal beregnes som andel av investeringsporteføljens netto markedsverdi (NAV).
- (6) Aksjeporteføljen kan ikke investeres i mer enn 10 pst. av de stemmeberettigede aksjene i ett enkelt selskap
- (7) Banken skal plassere inntil 5 pst. av investeringsporteføljen i eiendomsporteføljen, jf. § 3-1 første ledd bokstav c.
- (8) Banken skal søke å spre innfasingen av eiendomsporteføljen over flere år og over relevante risikofaktorer. Innfasingstakten skal bestemmes ut fra bankens langsiktige forventninger om netto avkastning og risiko i eiendomsmarkedet, og investeringsporteføljens mulige investeringer i andre markeder.
- (9) Eiendomsporteføljen skal være veldiversifisert geografisk, over sektorer og over eiendommer og instrumenter.
- (10) Gjeldsfinansiering kan benyttes med sikte på effektiv gjennomføring av forvaltningsoppdraget, men ikke med sikte på å øke investeringsporteføljens eksponering mot risikable aktiva i aksje- og obligasjonsporteføljen. Gjeldsfinansiering kan også benyttes i fondskonstruksjoner, og av andre juridiske personer med sikte på effektiv gjennomføring av forvaltningsoppdraget, men gjeldsfinansiering kan ut over dette ikke gjøres med sikte på å øke investeringsporteføljens eksponering mot risikable aktiva.
- (11) Reinvestering av kontantsikkerhet skal ikke gjøres med sikte på å øke investeringsporteføljens økonomiske eksponering mot risikable aktiva.
- (12) Salg av verdipapirer banken ikke eier (short salg) kan bare foretas dersom banken har tilgang til verdipapirene gjennom en etablert låneordning.

§ 3-6. Rammer for forvaltningen som skal fastsettes av banken

(1) Banken skal fastsette supplerende risikorammer for å fange opp risiko som erfaringsmessig ikke fanges godt opp av forventet relativ volatilitet, herunder:

- a) Rammer for minste sammenfall mellom aksje- og obligasjonsporteføljene og tilsvarende faktiske referanseindekser.
- b) Rammer for kredittrisiko, både på enkeltutstedernivå og samlet for investeringsporteføljen.
- c) Rammer for likviditetsrisiko.
- d) Rammer for motpartseksposering.
- e) Rammer for gjeldsfinansiering.
- f) Rammer for reinvestering av mottatt kontantsikkerhet.
- g) Rammer for innlån av verdipapirer.
- h) En ramme for store forventede negative avvik mellom avkastningen av aksje- og obligasjonsporteføljen og tilhørende referanseindeks (forventet ekstremavviksrisiko).

(2) Banken skal i tillegg begrense risikoen i eiendomsporteføljen gjennom rammer for:

- a) Investeringer i land
- b) Investeringer i sektorer
- c) Investeringer i framvoksende markeder
- d) Investeringer i eiendom under utvikling
- e) Investeringer i eiendom som ikke er utleid
- f) Investeringer i et enkelt år (vintage)
- g) Investeringer i rentebærende instrumenter
- h) Investeringer i noterte egenkapitalinstrumenter
- i) Samlet gjeldsgrad og maksimal gjeldsgrad på enkeltinvesteringer.

(3) Banken skal fastsette en ramme for hvor stor del av investeringsporteføljen én enkelt ekstern forvalter kan forvalte.

(4) Rammene nevnt i første til tredje ledd og senere endringer i disse skal legges fram for departementet minst fire uker før planlagt ikrafttredelse, med mindre særlige forhold tilsier kortere frist.

Kapittel 4. Verdivurdering, avkastningsmåling og styring, måling og kontroll av risiko

§ 4-1. Innledende bestemmelser

(1) Banken skal fastsette prinsipper for verdivurdering, avkastningsmåling og styring, måling og kontroll av risiko som minst oppfyller internasjonalt anerkjente standarder og metoder. Banken skal evaluere sitt arbeid og sin kompetanse knyttet til bankens risikostyring og internkontroll minst én gang årlig, jf. forskrift 17. desember 2009 nr. 1630 om risikostyring og internkontroll i Norges Bank § 3 nr. 7.

(2) Banken skal ha rutiner for rapportering av risiko og eksponeringer på de områder som dekkes av dette kapitlet. Målemetodene skal utfylle hverandre.

§ 4-2. Verdivurdering og avkastningsmåling

(1) Avkastningen av investeringsporteføljen skal måles i valutasammensetningen til faktisk referanseindeks for aksje- og obligasjonsporteføljen (valutakurven for investeringsporteføljen), jf. § 1-5. For eiendomsporteføljen skal avkastningen av porteføljen

og avkastningsmålet, jf. § 3-4, i tillegg måles i valutasammensetningen til faktisk eiendomsportefølje.

(2) Nettoavkastningen av eiendomsporteføljen skal beregnes etter fradrag for alle kostnader, som drifts-, transaksjons-, forvaltnings-, og skattekostnader.

(3) Avkastningsberegningene skal utarbeides i samsvar med metodikken i Global Investment Performance Standards (GIPS).

(4) Banken skal fastsette prinsipper for prising og avkastningsmåling av de finansielle instrumentene som inngår i porteføljen.

(5) Banken skal ha interne retningslinjer for verdifastsettelse av instrumenter ved interne transaksjoner mellom eiendomsporteføljen og aksje- og obligasjonsporteføljene.

(6) Metoden for å fastsette verdien av finansielle instrumenter skal være etterprøvable og med rimelig sikkerhet uttrykke den virkelige verdien av investeringsporteføljen på måletidspunktet.

(7) Banken skal minst én gang i året innhente en ekstern, uavhengig verdivurdering av de unoterte eiendomsinvesteringene, fortrinnsvis pr. 31. desember.

§ 4-3. Måling og styring av markedsrisiko

(1) Banken skal fastsette prinsipper for måling og styring av markedsrisiko i forvaltningen, herunder relevante kilder til systematisk risiko, jf. § 3-5 og § 3-6. Målingene skal søke å fange opp all relevant markedsrisiko knyttet til de finansielle instrumentene som brukes i forvaltningen. Risikoen skal anslås ved hjelp av flere forskjellige metoder. Det skal gjennomføres stresstester basert på blant annet historiske hendelser og scenarier for framtidig utvikling i systematiske risikofaktorer.

(2) Banken fastsetter en metode for beregning av forventet relativ volatilitet som må godkjennes av departementet.

(3) Analyser av ekstremhendelsesrisiko skal være en integrert del av risikostyringen av investeringsporteføljen.

§ 4-4. Måling og styring av kredittrisiko

Banken skal fastsette prinsipper for måling og styring av kredittrisikoen, jf. § 3-6. Målingene av kredittrisiko skal søke å fange opp all relevant kredittrisiko knyttet til de finansielle instrumentene som brukes i forvaltningen.

§ 4-5. Måling og styring av motpartseksponering

(1) Banken skal fastsette prinsipper for måling og styring av motpartseksponering, jf. § 3-6.

(2) Banken skal ha betryggende rutiner og systemer for utvelgelse og evaluering av motparter. Banken skal fastsette maksimumsrammer for eksponering, minstekrav til kredittvurdering og standarder for sikkerhetsstillelse, håndtering av sikkerheter og ordninger for motregning. Samlet motpartseksponering skal beregnes i henhold til internasjonalt anerkjente metoder.

§ 4-6. Måling og styring av gjeldsfinansiering

Banken skal fastsette prinsipper for måling og styring av gjeldsfinansiering av investeringsporteføljen, jf. § 3-6. Prinsippene skal omfatte implisitt gjeldsfinansiering som oppnås gjennom derivater og reinvestering av kontanter som blir stilt som sikkerhet ved verdipapirutlån eller gjenkjøpsavtaler.

§ 4-7. Innlån og utlån av verdipapirer og salg av verdipapirer banken ikke eier

Banken skal fastsette retningslinjer for innlån og utlån av verdipapirer og for salg av verdipapirer banken ikke eier.

§ 4-8. Reinvestering av mottatt kontantsikkerhet

Banken skal fastsette retningslinjer for reinvestering av mottatt kontantsikkerhet, jf. § 3-6.

§ 4-9. Måling og styring av operasjonell risiko

(1) Banken skal nærmere definere og avgrense innholdet i begrepet operasjonell risiko.

(2) Operasjonelle risikofaktorer skal identifiseres, vurderes etter sannsynlighet og konsekvens, overvåkes og håndteres.

§ 4-10. Godkjenning av instrumenter og investeringsgjennomgang

(1) Før investeringer foretas skal banken godkjenne alle finansielle instrumenter som benyttes i forvaltningen og alle markeder som det investeres i.

(2) Bankens godkjenning skal avhenge av at instrumentet bidrar til en effektiv gjennomføring av forvaltningsoppdraget, og at banken kan sikre en helhetlig styring, kontroll og oppfølging av all relevant investeringsrisiko og operasjonell risiko.

(3) Godkjenningen skal dokumenteres.

(4) Banken skal ha retningslinjer som sikrer en grundig gjennomgang (due diligence) i forkant av den enkelte investering i eiendomsporteføljen. Gjennomgangen skal inkludere vurderinger av ulike sider ved investeringens risiko, herunder markedsrisiko, likviditetsrisiko, kredittrisiko, motpartsrisiko, operasjonell risiko, juridisk, skattemessig og eventuell teknisk og miljømessig risiko. Gjennomgangen skal dokumenteres.

Kapittel 5. Rammer for forvaltningskostnader og for en godtgjørelsesordning

§ 5-1. Ramme for forvaltningskostnader

(1) Banken skal innen 1. desember hvert år sende departementet et begrunnet forslag til ramme for kostnadene ved å forvalte investeringsporteføljen basert på overslag over neste års forvaltningskostnader.

(2) Departementet fastsetter rammen for forvaltningskostnadene som andel av forvaltet kapital. Banken godtgjøres for kun faktiske kostnader innenfor den fastsatte rammen. Kostnader utover den fastsatte rammen blir ikke dekket. Del av honorar til eksterne forvaltere som følger av oppnådd meravkastning, dekkes utenfor den fastsatte rammen for forvaltningskostnader.

(3) Totale faktiske kostnader kan trekkes direkte fra departementets særskilte konto før netto avkastning tilføres kronekontoen, jf. § 1-2 annet ledd. Banken skal oversende sin beregning av totale forvaltningskostnader så tidlig som mulig og senest én uke før endelig regnskapsoppstilling.

§ 5-2. Retningslinjer og rammer for en godtgjørelsesordning

(1) Hovedstyret skal fastsette retningslinjer og rammer for en godtgjørelsesordning. Godtgjørelsesordningen skal inneholde særskilte bestemmelser for ledende ansatte, for andre ansatte og tillitsvalgte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering og for andre ansatte og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse, samt for andre ansatte og tillitsvalgte med kontrolloppgaver.

(2) Godtgjørelsesordningen skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med risikoen for forvaltningen, motvirke for høy risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter.

(3) Forskrift 1. desember 2010 nr. 1507 med senere endringer om godtgjørelse i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond gjelder tilsvarende med nødvendige tilpasninger.

Kapittel 6. Offentlig rapportering

§ 6-1. Formål

(1) Det skal være størst mulig åpenhet om forvaltningen innenfor de rammer som settes av en forsvarlig gjennomføring av forvaltningsoppdraget.

(2) Den offentlige rapporteringen skal gi en rettvise og utfyllende oversikt over hvordan banken løser forvaltningsoppdraget, herunder de valg og prioriteringer banken gjør, resultater som oppnås og hvordan rammene gitt i dette mandatet utnyttes.

§ 6-2. Rapporteringskrav

(1) Banken skal regelmessig og minst hvert tredje år rapportere om valg av investeringsstrategier for henholdsvis aksje-, obligasjons- og eiendomsforvaltningen fastsatt av hovedstyret (strategirapportering), jf. § 1-7. Det skal redegjøres særskilt for:

- a) Overordnede prinsipper for valg av strategier, avkastnings- og risikoegenskaper ved strategiene, og hvordan strategiene tar sikte på å utnytte fondets særtrekk og bankens fortrinn i kapitalforvaltningen.
- b) Ulike investeringsstrategier innenfor henholdsvis aksje- og obligasjonsforvaltningen som kan påvirke markedsrisiko og ekstremavviksrisiko i investeringsporteføljen samlet sett, og for aksje- og obligasjonsporteføljene separat.
- c) Rammeverk for styring og kontroll av risiko ved investeringsstrategiene.
- d) Organiseringen av kapitalforvaltningen, herunder bruk av datterselskaper og eksterne forvaltere.

(2) Banken skal kvartalsvis rapportere om og redegjøre særskilt for (kvartalsrapportering):

- a) Verdiutvikling, resultater og risiko i investeringsporteføljen samlet, i aksje-, obligasjons- og eiendomsporteføljen separat og i tilhørende referanseindekser.
- b) Sammensetningen av differanseavkastningen innenfor henholdsvis aksje- og obligasjonsporteføljen.

c) Utnyttelsen av rammene gitt i dette mandatet.

Kvartalsrapporteringen skal videre inneholde utdrag av de deler av bankens regnskap som vedrører forvaltningen av investeringsporteføljen, fastsatt i henhold til de til enhver tid gjeldende regnskapsregler for banken.

(3) I tillegg til krav i § 6-2 annet ledd skal banken årlig rapportere om og redegjøre særskilt for følgende (årsrapportering):

- a) Resultater av ulike investeringsstrategier innenfor henholdsvis aksje- og obligasjonsforvaltningen, herunder andel av differanseavkastningen og utnyttelsen av rammen for forventet relativ volatilitet, ekstremavviksrisiko og forvaltningskostnader.
- b) Hovedstyrets vurderinger av resultatene.
- c) Forholdet mellom avkastning og risiko i aksje- og obligasjonsporteføljen og i tilhørende referanseindekser. Banken skal benytte flere metoder og måltall for å rapportere risikjustert avkastning.
- d) Inntekter fra verdipapirutlån, interne og eksterne forvaltningskostnader, skattekostnader og anslag på transaksjonskostnader for investeringsporteføljen og for henholdsvis aksje-, obligasjons- og eiendomsporteføljen uttrykt som andel av forvaltet kapital.
- e) Forvaltningen av eiendomsporteføljen, herunder vurderinger av resultatene relativt til avkastningsmålet i § 3-4.
- f) Miljørelaterte investeringer, jf. § 2-4. Redegjørelsen for de miljørelaterte investeringene skal omfatte blant annet omfang, strategi, aktivatype og en beskrivelse og vurdering av hvordan en ivaretar intensjonen med disse investeringene.
- g) Investeringer i framvoksende markeder og fornybar energi.
- h) Arbeidet med ansvarlig forvaltning, jf. kapittel 2, herunder bruken av virkemidler og virkningen av eierskapsarbeidet, samt hvordan prinsippene for ansvarlig forvaltning er integrert i forvaltningen.

(4) I forbindelse med kvartals- og årsrapporteringen skal banken redegjøre for beslutninger i henhold til retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra SPU og oppdatere den offentlige listen over selskaper som er utelukket eller satt til observasjon etter retningslinjene.

(5) Kvartalsrapporteringen skal offentliggjøres senest én måned etter utløp av kvartalet. Årsrapporteringen skal offentliggjøres senest tre måneder etter utløp av året. Hovedinnholdet i årsrapporteringen skal gjøres tilgjengelig i trykt form. Øvrig rapportering kan skje i elektronisk form.

§ 6-3. Offentliggjøring av beregningsmetoder og data

(1) Data og metoder som benyttes i den offentlige rapporteringen skal så langt som mulig, innenfor de rammer som settes av en forsvarlig gjennomføring av forvaltningsoppdraget og lovbestemt taushetsplikt, beskrives og offentliggjøres i datalesbar form.

(2) Dersom beregningsmetodene som ligger til grunn for rapportering av avkastning og risiko er endret siden siste rapportering, skal det redegjøres for hvorfor metodene er endret og det skal gis opplysninger om eventuelle effekter av dette. Det skal videre gis proformatall i henhold til tidligere beregningsmetoder i to påfølgende år.

§ 6-4. Offentliggjøring av hovedstyrets retningslinjer

Prinsipper, retningslinjer og rammer fastsatt av hovedstyret som følge av dette mandatet, skal offentliggjøres.

Kapittel 7. Forholdet mellom departementet og banken

§ 7-1. Orienteringsplikt

(1) Banken skal oversende departementet sin strategiske plan for forvaltningen av investeringsporteføljen, jf. § 1-7.

(2) Banken skal orientere departementet dersom verdien av investeringsporteføljen endrer seg vesentlig og om andre vesentlige forhold i forvaltningen. Orientering skal skje uten ugrunnet opphold etter at forholdet som utløser orienteringsplikten, har oppstått.

(3) Banken skal gi departementet de opplysninger departementet ber om, herunder opplysninger til selskap eller personer som bistår departementet i vurderingen av bankens forvaltning av investeringsporteføljen. Data som ligger til grunn for den offentlige rapporteringen, jf. § 6-2, herunder data banken ikke offentliggjør i henhold til § 6-3 første ledd, skal systematiseres og kunne leveres i datalesbar form.

(4) Bankens avtaler med dataleverandører skal sikre departementet, herunder også selskap eller personer som bistår departementet i vurderingen av bankens forvaltning av investeringsporteføljen, tilgang til data i datalesbar form.

§ 7-2. Bankens plikter ved overskridelse av rammer for forvaltningen

(1) Dersom det oppstår situasjoner der rammene i § 3-5 eller § 3-6 blir overskredet, skal banken uten ugrunnet opphold foreta en vurdering av hvordan forvaltningen kan bringes innenfor rammene på en hensiktsmessig og kostnadseffektiv måte.

(2) Departementet skal orienteres ved vesentlige brudd på rammene i § 3-5 eller § 3-6.

§ 7-3. Kvartalsmøter

(1) Det skal avholdes møter mellom departementet og banken minst hvert kvartal. Møtene finner sted etter innkalling fra departementet. Departementet utarbeider nærmere spesifikasjon av hvilke data som skal oversendes som grunnlag for departementets forberedelse til kvartalsmøtet, format og tidspunkt for oversendelsen.

(2) På møtet skal følgende behandles:

- a) Resultatene for siste kvartal
- b) Hovedpunkter i arbeidet med ansvarlig forvaltningsvirksomhet siste kvartal
- c) Andre saker departementet eller banken har meldt opp for behandling.

Kapittel 8. Adgang til å fravike bestemmelsene, overgangsbestemmelser og ikrafttredelse

§ 8-1. Adgang til å fravike bestemmelsene

Departementet kan i særlige tilfeller tillate banken å fravike bestemmelsene i dette mandatet.

§ 8-2. Ikrafttredelse

(1) Kapittel 6 trer i kraft straks. Øvrige bestemmelser trer i kraft 1. januar 2011.

(2) Forskrift 22. desember 2005 nr. 1725 om forvaltningen av Statens pensjonsfond utland, retningslinjer for forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (utfyllende bestemmelser til

lov om Statens pensjonsfond og forskrift om forvaltning av Statens pensjonsfond utland), regler 24. februar 2010 nr. 242 om forvaltningen av eiendomsporteføljen i Statens pensjonsfond utland og retningslinjer 1. mars 2010 for Norges Banks arbeid med ansvarlig forvaltning og eierskapsutøvelse i Statens pensjonsfond utland oppheves 1. januar 2011. Fra samme dato opphører forvaltningsavtale 12. februar 2001 med senere endringer mellom departementet og banken.

(3) Departementet kan fastsette særskilte overgangsbestemmelser.